

Katri Hangas

PÄIVÄKIRJOJEN ADAPTOINTI ELOKUVALLISEEN MUOTOON

Viestinnän koulutusohjelma

2015

PÄIVÄKIRJOJEN ADAPTOINTI ELOKUVALLISEEN MUOTOON

Hangas, Katri
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma
Toukokuu 2015
Ohjaaja: Merimaa, Henry
Sivumäärä: 38
Liitteitä: 1

Asiasanat: päiväkirja, adaptointi, draama, elokuva, käsikirjoittaminen

Opinnäytetyön aiheena olivat päiväkirjat ja niiden adaptointi draamallisen elokuvan muotoon. Peruste tutkimukselle oli päiväkirjojen erilaisuus tekstilajina ja elämäkertaelokuvien menestyneisyys ja laaja medianäkyvyys. Pääpaino työssä oli päiväkirjojen ominaisuuksissa sekä kerronnan eroavaisuudessa verrattuna elokuvakerrontaan, ja miten ne vaikuttavat adaptaatioon. Työssä selvitettiin adaptoinnin eri vaiheita ja työprosesseja.

Työssä käydään aluksi läpi päiväkirjojen merkityksiä tekstilajina, ominaispiirteitä, ja merkityksiä. Sen jälkeen käsitellään lyhyesti tunnettuja päiväkirjoja, aitoja ja fiktiivisiä, jonka jälkeen pohditaan päiväkirjojen mukana ilmeneviä hankaluuksia.

Seuraavat osiot käsittelevät elokuvakerrontaa ja adaptointia, jossa pääosassa olivat kirjat yleisesti, mutta tarkensin kohtia myös hiukan päiväkirjan kannalta.

Adaptaatiota koskevat aiheet olivat: millainen on hyvä (päivä)kirja adaptointiin ja haasteet lähdetekstin ja adaptaation välillä sekä erityisesti uskollisuudessa.

Lopussa oli käsittelyssä esimerkkiä varten käsitelty päiväkirja, josta on myös liitetty tekstipätkän työn loppuun. Päiväkirjasta tulkittiin ulkoisia ja sisäisiä asioita, jotka paljastavat jotain päiväkirjan kirjoittajasta. Esimerkin kautta tutkittiin myös, miten kyseistä päiväkirjaa voisi lähestyä adaptaation näkökulmasta ja kirjoitettiin sen pohjalta synopsis.

Lopun yhteenvedossa käsiteltiin sitä, mitä tästä päiväkirjojen ja elokuva-adaptaation tutkimuksesta selvisi.

FILM ADAPTATION OF DIARIES

Hangas, Katri

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Media and Communication

May 2015

Supervisor: Merimaa, Henry

Number of pages: 38

Appendices: 1

Keywords: diary, adaptation, film, movies, drama, script writing

The purpose of this thesis was to study how to adapt diaries into a film. The reason for this study was to the difference as a text form compared to others and the success and large media coverage of biographic film. The main view in the study was the features of diaries and the difference between story telling in films, and how they affected the adaptation. The different phases and progresses were explored in the study.

First in the study, the diaries as a text form were defined, also by their characteristics and values. After that some of the famous diaries, both real and fictional, were mentioned and after which the difficulties among diaries were defined.

The parts following studied story telling in films and adaptation, in which the main part was literature itself, but the parts were brought into focus about diaries as well.

The parts focusing on adaptation were: what is a good book (diary) to adapt and the challenges between original text and adaptation, especially in being faithful.

After all that, there's a diary taken into a closer look, of which is attached an appendix at the very end of this study. The external and internal issues are studied, which reveal something about the main character of the diary. By the example is determined how the diary could be adapted. It was also studied how to adapt the diary into a film and a synopsis was written based on the diary.

The summary sums up the results of the study of diaries and film adaptation.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	PÄIVÄKIRJAN MERKITYKSIÄ.....	6
2.1	Päiväkirja tekstilajina.....	7
2.2	Päiväkirjan ominaispiirteitä.....	8
2.3	Päiväkirjan merkitys kirjoittajalle (ja lukijalle).....	9
2.4	Tunnettuja päiväkirjoja.....	11
2.4.1	Aitoja päiväkirjoja.....	11
2.4.2	Fiktiivisiä päiväkirjoja.....	13
3	PÄIVÄKIRJOJEN HANKALUUDET.....	14
4	ELOKUVAKÄSIKIRJOITTAMISESTA LYHYESTI.....	15
5	ADAPTAATIO.....	17
5.1	Mitä adaptointi tarkoittaa?.....	17
5.2	Sytä adaptaatioon.....	18
6	(PÄIVÄ)KIRJASTA ELOKUVAKSI.....	19
6.1	Millainen on hyvä (päivä)kirja adaptoida?.....	20
6.2	Haasteita adaptoinnissa.....	21
6.2.1	Erot kirjojen ja elokuvien välillä.....	21
6.2.2	Uskollisuus.....	22
7	PÄIVÄKIRJA-ESIMERKIN TULKINTAA.....	24
7.1	Mitä kirjan ulkonäkö kertoo?.....	25
7.2	Mitä tekstin sisältö kertoo?.....	26
8	MILLÄ TAVALLA ADAPTAATIOTA VOISI LÄHESTYÄ?.....	27
8.1	Sisällön kartoitus.....	27
8.2	Aihe, teema ja pääväittäjä.....	28
8.3	Synopsis.....	28
9	YHTEENVETO.....	30
	LÄHTEET.....	32
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Aina silloin tällöin tulee vastaan elokuvia, jotka perustuvat tositapahtumiin tai jopa jonkun tunnetun henkilön elämään. Harvemmin tulee pohdittua, miten elokuva on saatu rakennettua, ja vielä niin hyvin, että katsoja jaksaa seurata tapahtumia tylsistymättä.

Tässä työssäni tutkin sitä, miten päiväkirjasta tulee elokuva; miten päiväkirja muuntautuu eli adaptoituu elokuvalliseen kerrontaan. Itseäni kiinnostaa erityisesti se, miten päiväkirjan sisältö toimii draaman pohjana, ja aionkin sitä käsitellä tässä työssä draamaelokuvan kannalta. Työstän aihetta myös käytännössä esimerkkitekstin pohjalta, jonka sain käyttööni nimettömänä pysyttelevältä taholta.

Itse olen kirjannut päiväkirjaani lähes päivittäin asioita jo melkein kymmenen vuoden ajan. Vaikka en erityisemmin pidä oman tekstini lukemisesta, olen kuitenkin pistänyt merkille ominaispiirteitä kirjoittamastani sisällöstä. Näin olen tullut pohtineeksi myös miten moinen teksti sisältöineen voisi toimia toisessa muodossa, esimerkiksi proosana tai jopa elokuvallisessa muodossa.

Elämäkerralliset elokuvat ovat mielestäni aina kiehtovia jo vain siksi, että ne perustuvat oikeasti elettyyn elämään. Totuus voi olla tarua ihmeellisempää, kuten sanotaan. Elämäkertaelokuvat menestyvät myös maailmalla. Viimeisimpänä kuuden Oscar-palkinnon ehdokkuuden sai American Sniper, joka perustuu yhdysvaltalaisen sotilaan omaelämäkertaan (Krolak 2015).

Keskityn työssäni erityisesti päiväkirjan tyyppisiin teksteihin. Ehtona on, oli kyseessä aito tai fiktiivinen teksti, päähenkilö kertoo elämästään omin sanoin, ja tekstin rakenne ja julkisuustarkoitus noudattaa päiväkirjalle ominaisia piirteitä. Käyn läpi tässä työssäni myös päiväkirjan eri muotoja ja pohdin niiden merkityksiä. Pääasiassa kuitenkin kun viitataan päiväkirjaan, käsitelen nimenomaan perinteistä käsin kirjattua tekstiä, kynä-paperi –menetelmää.

Valitsin draamaelokuvan adaptoinnin lopputulemaksi erityisesti sen käsikirjoituksen säännösten ja rakenteen erilaisuuden vuoksi. Elokuvakäsikirjoitus on hyvin yksityiskohtainen siinä, miten asiat näkyvät ulospäin. Käsikirjoitus ei pyri tuomaan julki ihmisten ajatuksia, vaan ne katsojan tulee tulkita hahmojen käyttäytymisestä. Draamaelokuvissa halutaan korostaa vain tärkeitä asioita ja riisutaan kaikki turha pois. Käsikirjoittajalla on valta päättää mitä hän haluaa näyttää ja asettaa suurempaan osaan, ja mitä puolestaan jättää taka-alalle.

Päiväkirja on tekstin lajina hyvin erilainen, mutta toisaalta jokseenkin samanlainen, kuin elokuvan käsikirjoitus. Päiväkirjan kirjoittaja päättää myös itse mitä haluaa kertoa ja mitä ei. Useimmiten kuitenkin kirjalle ollaan karun totuudenmukaisia, koska muuten siinä pettäisi vain itseään ja koko touhulta katoasi idea. Kirjoittaja voi kuitenkin kaunistella asioita ja esittää asiat itselleen edullisesti. Lukija joutuu joko luottamaan kirjoittajan sanaan tai epäilemään kaikkea.

Päiväkirjat eivät edusta kirjallisuuden valtavirtaa, joten on mielenkiintoista tutkia, mitä piirteitä niissä erityisesti on ja miten ne mukautuvat toiseen formaattiin, eli tässä tapauksessa draamalliseen elokuvakerrontaan.

2 PÄIVÄKIRJAN MERKITYKSIÄ

Olen usein kuullut sanottavan, ettei nykyisyyttä pysty ymmärtämään, jos ei ole mitään käsitystä menneisyydestä. Olen todennut tämän päteväksi väitteeksi monessa asiassa, niin kansakuntien, kulttuurien, kuin yksittäisten ihmisten ymmärtämisessä.

Arkeologit voivat tutkia jäänteitä kaupungeista, joiden rauniot ovat säilyneet maan alla näihin päiviin saakka. He voivat tulkita löytämänsä esineistön avulla viitteitä ihmisten arkielämästä aikana, jolloin elämä kukoisti tuolla maaperällä. Historiantutkijoille kaikki irtaimisto, teksti, kuvat, joita voidaan löytää ja ajoittaa, kertovat tarinaa ajalta ennen meitä. Nämä kaikki selville saadut tiedot auttavat tutkijoita kasaa-

maan kokonaiskuvaa historiastamme ja opettamaan meille mistä ja miten olemme tähän päivään tulleet.

Omaelämäkertatutkimusta on harrastettu erityisesti sosiologian puolella. Siellä koottu aineisto on lähinnä ”tavallisten ihmisten” tekstejä, joista on analysoitu miehen ja naisen rooleja sekä muita yhteiskunnallisia seikkoja. Kirjallisuustieteilijätkin ovat löytäneet omaelämäkerrat, mutta päiväkirjoja on tutkittu vasta varsin vähän. (Vatka 2005, 13.)

Olen pitänyt päiväkirjoja aina hyvin kiehtovina. Ne kertovat autenttista kuvaelmaa kirjoittajan ajasta, maailmasta ja ajatuksista. Mikä onkaan rikkaampaa historian kerrota kuin ajan henkilön itsensä kertomana. Päiväkirjat ovat kaiken kaikkiaan monipuolisia tietolähteitä.

2.1 Päiväkirja tekstilajina

Usein kun ajatellaan päiväkirjaa, tulee mieleen aloitus ’Rakas päiväkirja’. Tämän jälkeen kerrotaan mitä tällä päivämäärällä on kirjoittajan elämässä tapahtunut. Tarkemmin ja yleistäen päiväkirjan voi määritellä seuraavalla tavalla: Päiväkirja on periodisesti kirjoitettu, kronologisesti etenevä yksityinen muistikirja, joka kirjoitettu ensimmäisessä persoonassa, kirjoittajan omasta näkökulmasta, omia tapahtumia, ajatuksia ja tunteita kuvaten (Vatka 2005, 16).

Olettamuksena on, että kukaan ulkopuolinen ei tekstiä koskaan lue, joten päiväkirjalle saatetaan vuodattaa ne syvimmit salaisuudet, kauhistuttavimmat häpeänhetket, pohdinnat maailmasta ja elämästä sekä mitä vain mieleen juolahtaa. Kirjoittaja ei yleensä toivo muiden lukevan tuotoksiaan ja se voi olla jopa painajainen kirjoittajalle. Useimmat päiväkirjakirjoitukset jäävätkin salaisiksi, henkilön omaan kätköön tai omaisten jäämistöön. On tietysti niitäkin, jotka nimenomaan haluavat toisten lukevan tekstinsä. (Pietiläinen 2009.)

Tämän niin sanotun perinteisen päiväkirja-formaatin ohella on myös monia muita tapoja pitää kirjaa ympäröivästä maailmasta, esimerkiksi: matkakertomukset, muis-

tiinpanot, sää-, ruoka ja unipäiväkirjat, lokikirjat, kuvitetut päiväkirjat sekä uusimmat muodot eli video- ja nettipäiväkirjat. Listan viimeisinä mainitut video- ja nettipäiväkirjat, eli tuttavallisemmin vlogit ja blogit, ovat tuoneet päiväkirjat enemmän julkiseksi kuin koskaan aiemmin.

Nykyisin on mahdollista kirjoittaa päiväkirjaa Internetissä, mikäli haluaa muiden lukevan sitä. Blogin pitäjä voi saada tukea muilta ja antaa lukijoille samaistumisen kohteen. (Pietiläinen 2009.) Blogien ja vlogien sisältö voi olla lähes mitä vain aiemmin mainituista päiväkirjan muodoista. Blogia kirjoittavat ja videoitaan jakavat haluavat siis nimenomaan kertoa elämästään julkisesti, mutta tämä tapahtuu usein nimimerkin takaa. Tekstejään ja videoitaan julkisesti netissä jakavan on hyvä määritellä, miten laajasti kertoo itsestään, elämästään ja ihmisistä ympärillään. Kaikki nettiin ladattu sisältö muuttuu julkiseksi tiedoksi heti kun se on muiden nähtävillä jaettu. Tämän jälkeen on hankalaa saada julkiseksi annettua tietoa unohtutettua.

Matkakertomukset ovat myös erittäin suosittu päiväkirjan muoto. Peruseriaate on siis yksinkertaisesti se, että matkan tapahtumat kirjataan muistiin. Matkapäiväkirjana voi pitää myös kuva-albumia, jossa on esillä kuvia matkan varrelta ja usein niiden seurana vähintään muutama sana paikasta ja ajasta. Ensimmäisiä tunnettuja eurooppalaisia päiväkirjoja ovat olleet matkapäiväkirjat, joita ovat perustuneet merenkävijöiden, sotilaiden ja löytöretkeilijöiden muistiinpanoihin (Vatka 2005, 39).

2.2 Päiväkirjan ominaispiirteitä

Aidoissa päiväkirjoissa on jokaisessa oma kertojaäänensä ja se tulee esiin, halusi sitä tai ei. Kirjoittaja luo kuvan itsestään valitsemillaan sananvalinnoilla ja lauserakenteilla, sillä mitä ja miten kertoo asioista. Kertoja voi kontrolloida kertomista sen mukaan, kuinka paljon hän sallii vastaanottajatahon tietävän itsestään. Kirjoittaja kuvaa itseään ja elämänsä tapahtumia aina tietyssä valossa (Vatka 2005, 142). Kertoja voi vähätellä tai suurennella kerrottuja asioita, jättää mainitsematta arkaluontoisia seikoja ja kerrontaa kuljetetaan kertojan itsekkästä, omaan perspektiiviin rajoittuvasta näkökulmasta käsin (Vatka 2005, 152).

Fiktiivisiin päiväkirjoihin kirjailijan täytyy itse luoda vahva pohja kertojalle, sillä onhan hän kirjan päähenkilö. Yhtäläistä aidoissa ja fiktiivisissä on useimmiten vähintään tekstinrakenne, joka on muodostettu omiin päiviin jaettuihin tekstipätkiin ja kronologiseen järjestykseen.

Päiväkirjaromaani on kuvitellulle vastaanottajalla päiväkirjamaisessa muodossa kirjoitettua fiktiivistä proosaa. Kirjoittaja ei esittele itseään, vaan hän kertoo minämuodossa itsestään ja pääasiassa vain ikään kuin itselleen. Päiväkirjaromaani jäljittelee todellisen päiväkirjan rakennetta päiväkirjamerkinnoillään ja ensimmäisen persoonan kerronnallaan. (Vatka 2005, 60.)

Aidot päiväkirjat ovat lähes poikkeuksetta kirjoitettu omaksi iloksi, ei muille luettavaksi. Tällöin voisi ajatella, että aidot ovat myös sisällöltään luotettavia, riippuen siitä, miten paljon kirjoittaja on halunnut kaunistella asioita. Päiväkirjoja on vaikea väärentää, vaikkakin sitä on historian aikana yritetty. Päiväkirjaa väärentävän täytyy uskottavasti kirjoittaa pitkiä ajanjaksoja käsitteleviä tekstejä ja tekstin täytyy heijastaa tunnetun henkilön persoonaa uskottavasti. Tämän vuoksi väärentäminen on hankalaa, sillä monessa asiassa voi mennä pieleen ja totuus paljastua. Vuonna 1983 Saksassa tuotiin julkisuuteen natsivallan aikaiselle diktaattorille Adolf Hitlerille kuulunut päiväkirja, joka sittemmin todettiin väärennökseksi (McGrane 2013).

Monet kirjoittavat päiväkirjoja, koska heidän elämässään tapahtuu jotain, joka on mahdollisesti kirjoittamisen arvoista. Tietystä elämänmuutoksesta alkava päiväkirja jatkaa usein elämäänsä, vaikka alkuperäinen tilanne olisikin ohitse (Vatka 2005, 85). Sota, seikkailu, matka tai muu merkittävä tapahtuma ovat usein inspiroineet tallentamaan kirjoituksia jälkipolville (Norkola 1996, 38). Nämä ovat sellaisia aiheita, joista voisi kuvitella löytyvän jonkinlainen draaman kaari, jota hyödyntää elokuvallisessa muodossa.

2.3 Päiväkirjan merkitys kirjoittajalle (ja lukijalle)

Päiväkirjan mahtia ei ole syytä epäillä. Kuinka monet ihmiset ovatkaan jossain vaiheessa elämäänsä kirjanneet ylös jotain tietoa arjestaan tai muusta kohtaamastaan.

Voisin väittää, että lähes jokaisella maailman suurhenkilöllä on ollut jonkinlainen kirjanen, johon on päivätty tapahtumia. Kun summaa kaiken tämän maailmassa kirjoitetun arkipäiväiseltä tuntuvan tekstin, voi vain ihmetellä miten vaikuttava määrä onkaan olemassa ensikäden tietoa läpi historian. Tätä tietoa vain hyvin harva pääsee käsittelemään, sillä lähes kaikki tästä jää lojumaan kaappien perille tai tuhotaan turhana.

Päiväkirjoilla on erilaisia merkityksiä eri ihmisille. Kirjoittajalle se on useimmiten se ainoa kanava, jolla saa oman äänensä kuuluviin. Päiväkirjaa on käytetty paitsi oman tilan ja yksilöllisyyden hankkimiseen myös yksinäisyyden karkottamiseen, itseilmaisun ja oman kirjoittamisen harjoittamiseen (Vatka 2005, 98).

Päiväkirjan voi nähdä vakavimpana elämäkerrallisen kirjallisuuden muotona. Sen kirjoittaja pysähtelee miettimään, millainen minun pitäisi olla tai miksi en ole sellainen kuin pitäisi, mutta yleensä hän jatkaa matkaansa pohtien, miten itsensä kanssa kuitenkin eläisi. (Jokinen 2004, 120.)

Huomaamattaan kirjoittaja joutuu käsittelemään elämänsä tapahtumia johdonmukaisesti selittäessään asioita tälle hahmolle. Hän pohtii, miten asiat ovat edenneet ja mistä tapahtumat ovat johtuneet, ja mitä niiden jälkeen on tapahtunut sekä miten tämä kaikki on vaikuttanut häneen itseensä. Päiväkirja voi auttaa meitä tutustumaan itseemme paremmin, löytämään vastauksia kysymykseen "kuka minä olen?" (Pietiläinen 2009). Itse pidän päiväkirjaa erittäinkin terapeuttisena kanavana ja huomaan pelkästään jo tekstiä vilkaisemalla minkälaisia vivahteita on elämässäni valloillaan.

Päiväkirjan voi kuvitella jonain hahmona, jolle voi uskoutua ja purkaa tuntemukseensa. Moni päiväkirjan kirjoittaja kuvittelee lukijaksi itsensä vuosien päässä. Heitä elähdyttää ajatus kommunikoinnista oman, tulevan minänsä kanssa. (Norkola 1996, 38.) Harvemmin tekstiä onkaan tarkoitettu kenellekään ulkopuoliselle luettavaksi. Itse ainakin koen, että on hyvin helpottavaa kun saa vapaasti kirjoittaa ylös ajatuksiinsa ilman, että kukaan niitä kritisoi.

2.4 Tunnettuja päiväkirjoja

Päiväkirjoja on julkaistu läpi aikojen laajemman yleisölle kuin mitä niitä kirjoittaessa on alun perin ajateltu. Varsinkin siis aitojen ja autenttisten päiväkirjojen. Henkilökohtaisia päiväkirjoja on julkaistu laajamittaisesti 1800-luvulta lähtien (Norkola 1996, 37). Yksi merkittävimmistä aidoista on Samuel Pepysin päiväkirja.

2.4.1 Aitoja päiväkirjoja

2.4.1.1 Samuel Pepys

Samuel Pepys syntyi vuonna 1633 Lontoossa ja toimi myöhemmin valtion virkamiehenä. Hän aloitti kirjoittaa päiväkirjaansa vuonna 1660 ja lopetti 1669. Osia päiväkirjasta julkaistiin useamman kerran, mutta vasta vuosina 1970-1983 se julkaistiin kokonaisuudessaan yhdessätoista (11) osassa. Pepysin päiväkirja oli niin laaja ja kirjoitettu pääasiassa pikakirjoituksella, että se hankaloitti julkaisua. (Godsell 2008.) Nykyisin Pepysin päiväkirjamerkintöjä voi lukea päivittäin myös netissä olevalta sivustolta, sekä saada sieltä paljon lisäinformaatiota ja selityksiä lukemalleen.

Pepysin päiväkirjakokonaisuus on erittäin laaja. Aiheina monissa hänen teksteissään on arkipäiväisten asioiden ja suurempien historiallisten tapahtumien lisäksi lukuisat suurkaupungin juorat sekä joitain hänen työhönsä liittyviä asioita. Pepys kertoo lukuisista ihmisistä, missä on heidät milloinkin tavannut, ja mitä heidän kanssaan puhunut. (Pepysdiary.com 2015.)

2.4.1.2 Anne Frank

Tunnetuimpia päiväkirjoja puolestaan on ehdottomasti Anne Frankin päiväkirja. Anne Frank oli juutalaistyttö, joka eli kaksi vuotta piilossa perheensä kanssa natsien valloitettua Hollannin toisen maailman sodan aikana. *Nuoren tytön päiväkirja* julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 1947, Frankin isän toimesta. (Annefrank.org 2015a)

Anne Frankin päiväkirjasta on tuotettu myös näytelmä ja elokuvia (Annefrank.org 2015b).

Anne Frank on tavallinen tyttö, jolla on tavalliset unelmat elämästä ja tavalliset teini-ikäisen ongelmat. Hänen päiväkirjansa ei tästä huolimatta kuitenkaan ole tavallinen, vaan koskettava dokumentointi kauheasta ajasta ihmiskunnan historiassa. Anne Frank editoi alkuperäistä päiväkirjaansa kuultuaan radiosta, että kaikki todistusaineistot Hollannin kansan kärsimyksistä Saksan miehityksen ajalta kootaan sodan jälkeen ja julkaistaan. Anne jatkoi alkuperäisen päiväkirjansa kirjoittamista, mutta kirjoitti myös samalla julkaistavaa versiota. Annen isä Otto Frank sai aineistot haltuunsa Annen kuoleman jälkeen ja julkaisi näistä kahdesta päiväkirjasta oman versionsa. (Pressler, 2008.)

2.4.1.3 Tea Tauriainen

Tea Tauriaisen blogi on puolestaan hieno esimerkki siitä, miten monipuoliset mahdollisuudet nykyään on itseilmaisuun. Tauriainen on syntynyt vuonna 1988 Kuusamossa ja työskentelee graafisena suunnittelijana ja sarjakuvapiirtäjänä. Hänellä on sarjakuvablogi nimeltään *Mad Tea Party*. Hän on aloittanut sarjakuvabloggaamisen vuonna 1997. (Tauriainen 2015a.) Tauriaisen blogi kuvaa satiirisesti hänen elämäänsä ja omaa itseään. Tauriainen kertoo muun muassa työstään graafikkona, rakkaista lemmikkikoiristaan ja poikaystävästään. Aiheina ovat ajoittain myös hassut sattumukset, nurinkuriset unet ja erikoiset mielikuvituksen tuotteet. (Kuva 1.)

Kuva 1. Tauriainen kertoi käyneensä lemmikkimessuilla (Tauriainen 2015b)

2.4.2 Fiktiivisiä päiväkirjoja

2.4.2.1 Bridget Jones

Helen Fieldingin kirjoittama Bridget Jonesin päiväkirja julkaistiin alun perin kolumnimuodossa englantilaisessa The Independent sanomalehdessä (Theguardian.com 2008). Päiväkirjaromaani *Bridget Jones – Elämäni sinkkuna* julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 1996 (Waterstones.com 2015). Päiväkirjassa elämästään kertoo kohta 30 vuotta täyttävä Bridget, joka asuu Lontoossa, työskentelee kirjakustantamossa ja on sinkku. Bridget Jonesin voikin todeta olevan nykysinkun henkilöitymä.

Fieldingin romaani noudattaa myös tyypillistä päiväkirjaformaattia. Merkinnöt ovat kuitenkin erittäin laajoja ja yksityiskohtaisia sekä sisältävät dialogia. Koska kyseessä on fiktiivisen hahmon elämä ja kammellukset, löytyy tekstistä helposti alku, loppu, käännekohta ja konflikteja. Draama on siis rakennettu ja se näin ollen helpottaa tekstin adaptointia elokuvaksi; Bridget Jonesin päiväkirjoista on tuotettu myös menestyneitä elokuvia.

2.4.2.2 Juoppohullun päiväkirja

Suomalaista päiväkirjaromaanikulttuuria hallitsee selkeästi Juha Vuorisen *Juoppohullun päiväkirja* lukuisine jatko-osineen. Googleen kirjoitettaessa hakusanana ”päiväkirja” tuloksista suuri osa on Vuorisen Juoppohulluun liittyviä tekstejä. Teksti on lähempänä autenttista päiväkirjaa kuin Fieldingin Bridget Jones. Kirjassa seurataan Juha Bergin viinan huuruista elämää. Teksti noudattaa päiväkirjaformaatin rakennetta ja on suppeampi, mutta silti asiat ilmaistaan nerokkaasti ja persoonallisella tavalla. Suurin osa on päähenkilön omaa pohdintaa ja kerrontaan, toki muutamia suoria lainauksia kanssaihminen kommentteista tapahtumien lomassa. Kieli on kaunistelematonta ja jutut välillä roisejakin. Juoppohullun päiväkirja miellyttää lukijoita luultavasti juuri sen kaunistelemattomuuden vuoksi, sen voisi olla kirjoittanut kuka vaan suomalainen mies. Juoppohullun päiväkirjasta on tuotettu myös elokuva vuonna 2012 (Juoppohullunpäiväkirja.fi 2015).

3 PÄIVÄKIRJOJEN HANKALUUDET

Päiväkirjoillakin on omat ongelmansa. Päiväkirjojen sisältämät yksitoikkoisiltakin tuntuvat tekstimassat yhdistettynä henkilökohtaiseen näkökulmaan vaikeuttavat tekstin kirjallista tulkintaa ja temaattista kiteyttämistä. Ilman toimituksellista työtä, päiväkirjat ovat kirjallisen tutkimuksen kannalta ongelmallisia. (Norkola 1996, 45.) Päiväkirjat siis sisältävät kiinnostavan sisällön lisäksi paljon ”turhaa” tekstiä, jolla ei välttämättä ole lukijalle minkäänlaista arvoa.

Joskus kun päiväkirjan tiedetään kirjoitettavan suoraan julkisuuteen, ne eivät välttämättä säilytä autenttisuuttaan. Esimerkiksi tutkimusmatkailijat saattoivat luoda julkaistut päiväkirjamerkinnot kotona editoiduista, kentällä tehdyistä muistiinpanoista, jolloin autenttisuus kärsi (Vatka 2005, 42)

Autenttisia päiväkirjoja julkaistaessa epäolennaisuuksia poistetaan ja kirjoitusvirheitä korjataan (Vatka 2005, 217). Aina on siis olemassa joku muu, joka muiden puolesta määrittelee, mikä päiväkirjan sisällöstä on olennaista ja läpäisee rajan lopulliseen versioon.

Myös päiväkirjan kirjoittaja itse tekee koko ajan tietynlaista sensurointia ja rajausta sisällössä. Hän saa itse oikeuden päättää, miten asian ilmaisee, mitä kertoo, mitä jättää kertomatta. Onko siis täysin totuuden mukaista päiväkirjaa olemassakaan? Ei tietenkään, sillä ihan oikeassa, omassa elämässäkin jokainen peilaa tapahtumia omasta näkökulmastaan.

En myöskään usko, että jokaisen päiväkirjan kirjoittajan käsiala on miellyttävää ja selkeää luettavaa.

4 ELOKUVAKÄSIKIRJOITTAMISESTA LYHYESTI

Käsikirjoittajan on otettava huomioon lukuisia asioita kirjoittaessaan käsikirjoitusta elokuvaa varten. Hänen on syytä tuntea elokuvakerronnan periaatteet ja kyetä kertoamaan tarinaa kuvilla ja äänillä. Hyvä käsikirjoittaja tuo persoonansa kirjoittamaansa tekstiin sekä ymmärtää kysyä itseltään, mitä tahtoo kertoa katsojalle. Kyse on siis siitä, miten sisältö asetellaan siihen muotoon, että se puhuttelee katsojaa. On hyvä myös muistaa, että käsikirjoituksella ei ole elämää sen elokuvan ulkopuolella, johon se on tuotettu. Sen arvo ja laatu ovat nähtävissä vain suhteessa valmiiseen elokuvaan. (Aaltonen 2002, 12.)

Ennen kuin käsikirjoittaja aloittaa kirjoittamisprosessin, täytyy hänellä olla selvä päälause tai väittäjä, eli mitä hän yrittää kertoa katsojalle tarinallaan. Päälause eli premissi tulisi olla yhden virkkeen pituinen ja sen pitäisi tiivistää koko elokuvan sanoma. Esimerkiksi tyypillisen Hollywood-tarinan pääväittäjä voisi olla vaikka ”heitä silmälasisi pois niin olet kaunis”. (Blacker 1996, 6.)

Jotta katsoja saataisiin kiinnostumaan elokuvasta, täytyy juonessa tapahtua kehittymistä ja liikettä eteenpäin. Jotta puolestaan kehittymistä ja etenemisliikettä voisi tapahtua, täytyy käsikirjoittajan kehittää jokin konflikti, johon käsikirjoitus perustuu. Konflikti eli ristiriita on jokin ongelma, johon pyritään saada ratkaisu. Tarina päättyy, kun ongelma on ratkaistu. (Blacker 1995, 7.) Ristiriita voi olla jokin henkilön oma pulma, johon hän haluaa ratkaisun tai selvyuden. Se voi olla myös jokin yhteiskunnallinen haaste, joka vaikuttaa päähenkilöön.

Konfliktin täytyy muuttaa päähenkilöä jotenkin, sillä jollei niin tapahdu, katsojan syy katsoa kyseinen elokuva katoaa. Selvittämätön ristiriita jättää katsojat tyytymättömmiksi. (Blacker 1996, 15.) Olisihan se käsittämätöntä, jos päähenkilön tekemä virhe saattaa hänet suureen vaaraan ja elokuvan lopuksi ongelma ei ratkeaisikaan, eikä päähenkilö oppisi virheestään mitään.

Konflikti täytyy esittää mahdollisimman varhaisessa vaiheessa elokuvaa (Blacker 1996, 7). Elokuvan juoni koostuu kohtauksista, tapahtumista ja kriiseistä, ja nämä on järjestelty niin, että ne kehittävät konfliktia siitä asti, kun se on katsojalle esitelty. Juoni kulkee monimutkaistenkin osien läpi, kunnes konflikti raukeaa. Kohtausten järjestys ja se, mitä on päätetty näyttää, määrittelevät käsikirjoituksen rakenteen. Konfliktin lisäksi käsikirjoittajan tehtävä on eritellä tarinan kliimaksi eli kohokohta ja ratkaisu. (Blacker 1996, 16.)

Katsojalle täytyy paljastaa päähenkilöistä muutamia näkökohtia: fyysinen, henkinen, kulttuurinen ja moraalinen olemus (Blacker 1996, 35). Käsikirjoittajan on tunnettava henkilönsä paljon paremmin kuin mitä elokuvassa häntä opitaan tuntemaan. Hänen käyttäytymiselleen on kuitenkin aina oltava jokin peruste ja sen pitäisi selvitä myös katsojalle. Kun katsoja ymmärtää hänen syynsä toimia jollain tietyllä tavalla, pystyy päähenkilöön samaistumaan, häntä ymmärtämään ja tuntemaan myötätuntoa tätä

kohtaan. (Blacker 1996, 35.) Päämäärätön ja pinnallinen hahmo on epämiellyttävää katsottavaa, ja katsoja turhautuu helposti hahmon saamattomuuteen. Miksi tehdä elokuva, jos hahmossa ei ole mitään tarttumapintaa?

Päähahmon lisäksi elokuvassa on aina joitain muitakin hahmoja. Sivuhenkilöistä ei kuitenkaan piirretä niin syviä ja perusteellisia henkilökuvia kuin päähenkilöistä. Heillä on pääasiassa kaksi tärkeää tehtävää; heidän avullaan juonta viedään eteenpäin ja he auttavat päähenkilön luonteen rakentamisessa. (Aaltonen 2002, 56.) Sivuhenkilöt tuovat piristettä elokuvaan, mutta voivat epäonnistuessaan myös pilata elokuvanautintoa.

5 ADAPTAATIO

5.1 Mitä adaptointi tarkoittaa?

Adaptaatio tarkoittaa tässä yhteydessä siirtymää ja muuntautumista toisesta ilmaisuvälineestä toiseen. Adaptaatio merkitsee muutosta ja prosessia, joka vaatii uudelleen ajattelemaan, käsittelemään ja ymmärtämään, kuinka erilainen draaman luonne on kun sitä vertaa kaikkeen muuhun kirjallisuuteen (Seeger 1992, 2). Lähtöteoksen valikoituja elementtejä muokataan toiseen mediaan ja toisen kerrontatapaan sopiviksi, niitä saatetaan siirtää sellaisenaan tai jättää kokonaan siirtämättä. Toista esittämistapaa varten luodaan uusia henkilöitä, tapahtumia ja tapahtumapaikkoja taikka yhdistellään tai muokataan vanhoja paremmin uutta kerrontaa palveleviksi. Teemat, näkökulmat, käytetyt symbolit, aiheen käsittelytapa ja genre voivat muuttua toisiksi tai pysyä samoina. (Rauma 2008, 106.)

Kirjaa muuntaessa elokuvaksi adaptaatiossa on parhaimmillaan kyse siitä, että elokuva on itsenäinen teos, eikä ole kyse kirjan kuvallisesta versiosta. Elokuvan ymmärtämiseksi ei tarvita kirjan lukemista. Hyvä adaptaatio antaa jo kirjan lukeneille jotain muuta eli se poikkeaa tarpeeksi lähtötekstistä säilyttääkseen myös kirjan tuntevien mielenkiinnon. (Rauma 2008, 110.)

5.2 Syitä adaptaatioon

Elokuvan taustalla pitäisi aina olla todellinen halu kertoa juuri tietty tarina. Syitä lähteä muuntamaan kirjaa elokuvan muotoon on monia ja suuri osa niistä on jollain tapaa taloudellisia. Nykyään useita kirjoja jo julkaisu- ja jopa kirjoitusvaiheessa aletaan sovittamaan teattereiden valkokankaille. Monet kirjailijat itsekin ymmärtävät, että elokuvalla on mahdollisuus antaa heidän tarinoilleen toinen tilaisuus sekä kasvattaa lukijakuntaa (Seger 1992, xii).

Yhä useammat elokuva-alalla toimivat johtajat ja tuottajat ovat kallistumassa kirjojen filmatisointiin. He sanovat, että on kaupallisesti kannattavampaa tehdä materiaalia, jolla on jo valmiiksi oma kannattajajoukkonsa. (Seger 1992, xiii.) Syynä voi olla myös se, että elokuvaksi sopivia kertomuksia on vaikea löytää. Vaikka olisi loistava elokuvataiteilija, hienon tarinan synnyttäminen saattaa tuottaa vaikeuksia. (Sundstedt 2009, 277.) Kirjoissa on valmiiksi mietitty maailma ja henkilöt, ja usein se koetaan erheellisesti helpoksi siirtää elokuvan maailmaan.

Monien erittäin suosittujen kirjojen, kuten bestsellereiden sovittamista elokuvaksi voi pitää myös tuotekehittelynä, jossa menestyneen teoksen synnyttämää markkinapotentiaalia pyritään hyödyntämään. Tällöin elokuva-adaptaatio edustaa yhä helpommin omaksuttavaa ja kulutettavaa taidelajia. (Bacon 2005, 109.) On siis kannattavaa kulkea suosiota niittäneen kirjan vanavedessä ja ottaa hyöty irti tuomalla markkinoille filmatisointi kyseisestä teoksesta. Tässä tapauksessa molempien menestys ruokkii toisiaan. Käsikirjoittaja on kuitenkin pulassa, jos kirja halutaan adaptoida vain sen takia, että kirjailija on tunnettu ja menestynyt. Tällöin kirjan tarinaan ei ehkä ole kiinnitetty tarpeeksi suurta huomiota, eikä se välttämättä sovellu elokuvan muottiin.

Läpi elokuvanhistorian on myös totuttu antamaan kansallisille eepoksille uusi ulottuvuus liikkuvan kuvan ja äänen myötä. Klassikkokirjoillakin on olemassa lähes valmiit markkinat, ja tuottajat arvostavat niiden mukanaan tuomaa kulttuurista statusta. Euroopassa kansallisten merkkiteosten filmatisoiminen on usein kytkeytynyt sekä kansallisiin että elokuva-alan omiin itsetunnon kohottamisen projekteihin. (Bacon 2005, 109.) Myös Suomessa 1920-luvulta eteenpäin oli jopa kilpailua siitä, mikä Suomen sen aikaisista filmiyhtiöistä pääsee filmatisoimaan Aleksis Kiven romaanin

Seitsemän veljestä. Lukuisia käsikirjoitusvedoksia, erimielisyyksiä ja lykkäyksiä myöhemmin yksi elokuva päätyi valkokankaalle ihan 1930-luvun lopulla. (Laine 2007, 66.)

6 (PÄIVÄ)KIRJASTA ELOKUVAKSI

Kirjan sovittaminen elokuvaksi ei ole kovin yksinkertaista ja käsikirjoittajan täytyy ottaa huomioon monia eri näkökulmia ja teknisiä rajoituksia. Käsikirjoittajan täytyy ymmärtää kirjallisuuden ja elokuvan kerron erot. Adaptoija usein pilaa elokuvan yrittämällä olla liian uskollinen alkuperäiselle teokselle (Blacker 1996, 89).

Ensimmäinen asia, jonka adaptoija joutuu tekemään, on hankkia lupa adaptaation tekoon. Adaptoijan täytyy olla maksanut alkuperäisteoksen oikeudet ennen kuin yhtäkään sanaa adaptaatiosta on kirjoitettu (Blacker 1996, 89). Tekijänoikeudet pitää ensin tutkia ja selvittää niin pitkälle kuin mahdollista, kuinka materiaalia sää käyttää. Option, eli yksinoikeuden, saaminen niin pitkäksi aikaa kuin mahdollista on etu, koska silloin materiaalia ehtii työstää sekä lähettää se kaikille elokuvan asiantuntijoille ja tuottajille. (Sundstedt 2009, 279.)

Lisäksi romaanin tulkinnasta on hyvä puhua kaunokirjailijan itsensä kanssa. Keskustelun pitäisi alkaa jo silloin, kun otetaan yhteyttä oikeuksien saamiseksi. Olisi hyvä, jos alkuteoksen kirjoittajan kanssa syntyisi yhteistyötä. (Sundstedt 2009, 278.) Aina yhteistyö ei kuitenkaan onnistu halutulla tavalla erimielisyyksien takia. Silloin on useimmiten kysymys uskollisuudesta tai pikemminkin uskottomuudesta alkuperäisteosta kohtaan. Kun kyseessä on päiväkirja, tilanne saattaa olla usein se, että kirjoittaja on jo edesmennyt, ja adaptoijan täytyy turvautua muuhun tietoon ja apuun kirjaa tulkitessaan.

6.1 Millainen on hyvä (päivä)kirja adaptoida?

Elokuvan taustalla pitäisi aina olla todellinen halu kertoa juuri tietty tarina (Sundstedt 2009, 277). Historian tapahtumiin perustuvat kirjat houkuttavat adaptoijia tarttumaan tarinaan, ja tuomaan niitä julki suuremmalle yleisölle. Kaikki kirjat eivät kuitenkaan sovellu elokuviksi, vaikka ne tuntuisivat kuinka mukaansa tempaavilta. Niitä täytyy osata arvioida, jotta pystyy varmistamaan etukäteen soveltuvuuden esitettäväksi liikkuvalla kuvalla. Näin ehkäistään elokuvan tekovaiheessa muodostuvat mahdolliset yllätykset ja ongelmatilanteet.

Tarinalla pitäisi olla selkeä ulkoinen juoni. Kirjoissa korostetaan usein henkilöhahmojen sisäisiä maisemia, kun taas elokuvissa heitä tarkastellaan enemmän ulkoapäin. Käsikirjoittajan täytyykin kuoria tarinasta pois kaikki henkilöiden ajatukset ja kirjailijan kommentit löytääkseen todellisen juonen. Jos tämän jälkeen on jäljellä tapahtumia täyttämään elokuvan pituusvaatimus, niin kirja soveltuu adaptoitavaksi. (Rydall 2005, 69.) Helpoimpia adaptoida ovat viihteelliset romaanit, kuten dekkarit. Niiden kerrontatyyli ei eroa niin suuresti elokuvakerronnasta, jossa korostetaan juonta ja draamaa. (Thor 2008.) Päiväkirjat ovat ongelmallisia juuri siksi, että niissä ei ole niin selkeätä juonta tai aina edes vallitsevaa teemaa. Päiväkirjoissa on myös erittäin valitseva kertoja hahmo, jota harvemmin voi elokuvallisessa muodossa täysin sivuuttaa. Joskus tämä hahmo otetaan mukaan elokuvaan narratiivisena lisänä, kuten Bridget Jonesin päiväkirjan elokuva-adaptaatioissa.

Lukijat voivat harhautua joskus kirjailijan tai päiväkirjan kirjoittajan kirjoitustyylin takia. Vaikka kirja saa nauramaan ja itkemään, ei se aina suoraan tarkoita sitä että myös siitä tehty elokuva toimisi automaattisesti. Jos elokuvasta puuttuu se energia, kauneus ja myös huumori, jotka kirjassa ovat, saattaa se johtua siitä, että ne ovat osa kirjailijan omaa tyyliä kirjoittaa. (Rydall 2005, 69.) Hauskoja heittoja ja nerokkaita sanankäänteitä on usein vaikea istuttaa kerronnasta päähenkilön suuhun tai muuten osaksi elokuvaa.

6.2 Haasteita adaptoinnissa

Siirtäessä tarinaa ilmaisuvälineestä toiseen on aina omat haasteensa. Kirjasta elokuvaksi muuntautumisessa on haastavaa elokuvalta vaadittu kesto. Käsikirjoittajan on käsiteltävä koko aiheensa tekstissä, jonka sivumäärä on noin 90-120 sivua (Rauma 2008, 106). Alkuperäistekstit voivat olla sadasta sivusta jopa tuhanteen pitkiä. Noin tunnissa ja neljässäkymmenessä minuutissa on esitettävä kokonaan uusi maailma, tai jopa elämä. Jotta elokuvan voisi pitää muodossaan, on käsikirjoittajan pakko jättää pois tai tiivistää esimerkiksi henkilöhahmoja ja tilanteita. (Sundstedt 2009, 275.)

Päiväkirjan adaptoinnin haaste on ehdottomasti elokuvan kantavan teeman löytäminen. Päiväkirjoissa käsitellään samanaikaisesti niin monia henkilöä koskettavia asioita, että käsikirjoittajalla voi olla pääteeman lisäksi vaikea löytää sitä tukevia sivuteemoja. Käsikirjoittaja joutuu myös karsimaan paljon sisältöä saadakseen tarinasta toimivan ja ytimekkään.

Suoraan päiväkirjasta elokuvalliseen muotoon adaptointi saattaa olla käsikirjoittajalle ylivoimainen tehtävä, jos hänellä ei ole lainkaan taustatietoa päähenkilöstä tai päiväkirjan ja sen tapahtumien taustoista. Käsikirjoitustiimin onkin hyvä tehdä niin paljon taustatutkimusta kuin mahdollista, jotta he voivat seisoa tositapahtumiin perustuvan elokuvansa takana. Näin he saavat myös katsojilta kiitosta.

6.2.1 Erot kirjojen ja elokuvien välillä

Kirjan hienoimpia ominaisuuksia on sen käytettävyys. Lukijalla on aikaa pohtia kirjan tapahtumia. Kirjan voi välillä laskea käsistään, sitä voi ajatella jälkeinpäin ja sisällöstä pystyy luomaan omia kuvia, mielikuviutus on täysin vapaa. Lukija itse voi luoda henkilöille kasvot ja miljöille niiden tunnelman. Hän voi selailta kirjaa eteen ja taaksepäin omaan tahtiinsa ja tutkia perusteellisesti lukemaansa. (Seger 1992, 14; Sundstedt 2009, 273.)

Elokuva puolestaan perustuu siihen mitä näytetään. Käsikirjoittajan tehtävä on luoda suora toimintaa ja kuvallisia esityksiä, muuttaa sanat fyysiseksi toiminnaksi tai

osaksi henkilöiden dialogia. (Sundstedt 2009, 274.) Jos jokin menee katsojalta ohitse elokuvan tapahtumia seuratessa, on hankalaa palata taaksepäin ja eritoten elokuvateattereissa se on täysin mahdotonta.

Elokuvassa on näytettävä se, josta kirjassa vihjaillaan. Käsikirjoittaja joutuu näyttämään henkilöihahmot fyysisenä, puvustettuina ja miljööt ja rekvisiitat konkreettisina, kun taas kirjailija saattaa jättää enemmän mielikuvituksen varaan. (Blacker 1994, 90; Sundstedt 2009, 275.) Kirjailijalla on vapaus näyttää tai jättää näyttämättä, esimerkiksi juuri henkilöiden fyysisiä piirteitä. Tämä on tärkeä etu kirjoittajalle ja se voi toimia osana kerronnallista strategiaa. (Bacon 2005, 120.)

Jos kirjassa kuvaillaan esimerkiksi miljöötä, saattaa se vaatia useamman sivun. Kuitenkin elokuvassa ihmisen ja miljööän välinen suhde voidaan luoda jopa sekunneissa. Kirjan pitkät pohdinnat saattavat katkaista kuvien juoksun, mutta elokuvassa kuva aina vapauttaa toisen kuvan. (Sundstedt 2009, 276.) Toisaalta kirjassa voidaan viitata tapahtumiin ajassa vain muutamilla sanoilla, mutta elokuvan on nuokin tapahtumat näytettävä (Blacker 1994, 90).

Kirjassa ajatuksiamme ohjaavat usein erityyppiset kertojat. He pääsevät henkilöiden päähän sisälle ja paljastavat asioita, joita silmä ei näe. Vaikka elokuvassa emme pääse kuulemaan ihmisten tajunnanvirtaa, voimme silti kohdata henkilöihahmon samaan tapaan kuin todellisessa elämässä. Toisaalta paljon on kiinni näyttelijätyöstä ja siitä, kuinka herkkiä katsojat ovat sille. (Bacon 2005, 124.) Joskus elokuvissakin on kertojajääni, mutta se ei ole aina toimiva vaihtoehto. Monesti kertoja kuvailee sitä, mitä katsoja itsekin näkee ja osaa päätellä.

6.2.2 Uskollisuus

Käsikirjoittaja ei lopulta voi olla päiväkirjalle tai romaanille uskollinen. Muuten pitäisi tehdä yhtä monta elokuvaa kuin on lukijoitakin. (Sundstedt 2009, 278.) Tyypillisesti filmatisointeja käsiteltävässä kritiikissä käydään ensiksi läpi se, mitä on jätetty pois, mitä muutettu ja mitä lisätty koskien tarinaa ja henkilöiden tekemisiä (Bacon 2005, 127). On helppo vaatia, että alkuperäistekstin perusmoraalia ei saa muuttaa.

Toisaalta kyseistä tekstiä voidaan lukea ja tulkita niin monella tavalla. (Sundstedt 2009, 280.) Käsikirjoittaja on siis hankalassa tilanteessa, sillä yleisöllä on yleensä vaikeuksia sulattaa lempikirjansa tarinaan tehtyjä muutoksia. Kuitenkin käsikirjoittaja on myös yksi lukijoista ja tulkitsijoista.

Myös alkuperäisteoksen tekijöillä on aina omat huolensa. Useat kaunokirjailijat ymmärtävät, että muutos romaanista elokuvaksi voi sisältää suuria muutoksia. Mutta useimmat ovat huolissaan siitä, että heidän ”lapsensa” muuttuu täysin tunnistamattomaksi. Kaunokirjallisen teoksen tekijällä on aina oikeus päättää, työstetäänkö teos elokuvaksi vai ei. (Sundstedt 2009, 278-279.) Päiväkirjojen kanssa mennään vielä enemmän henkilökohtaisuuksiin, onhan kyseessä kertojan omasta elämästä ja miten hän on sen kokenut. Siitä ei voi seurata mitään hyvää, jos sitä kirjoittajan mielestä mennään sorkkimaan epäedullisesti.

Käsikirjoittajan on helpompi pysyä uskollisena kirjoille, joissa henkilöt, paikat, toiminnot ja kerronta toimivat sarjana. Ne ovat verrattain ongelmattomasti siirrettävissä elokuvaan niin tunnistettavina, että lopputulos mielletään teoksen filmatisoinniksi. Vaikeampaa on teoksen (kuten päiväkirjan) kanssa, jossa henkilön tai kertojan näkökulmien vaihtelut ovat etualalla. (Bacon 2005, 126.)

Henkilöiden luonteet ja motivaatiot saattavat muuttua tiivistämisen ja näyttelijävalintojen myötä. Useasti myös tuottajan käsitys yleisön odotuksista pakottaa muuttamaan henkilöä fyysisemmäksi, toiminnallisemmaksi ja ulospäinsuuntauneemmaksi. (Bacon 2005, 126.) Käsikirjoittaja kuitenkin pyrkii ennen kaikkea säilyttämään alkuperäisteoksen idean, henkilöt ja juonen, mutta draamallisen tarinan aikaansaamiseksi hänen täytyy luoda uusia hahmoja ja tapahtumia, tai jättämään jotain kokonaan pois. (Blacker 1996, 91.)

Esimerkkejä uskollisuuden kyseenalaistamisesta ei tarvitse etsiä kaukaa. Väitöskirjassaan *Ennen kuin kamera käy* Riina Hyytiä (2004) haastatteli suomalaisia elokuva-tekijöitä, joiden elokuvat perustuivat toiseen teokseen. Hän haastatteli Heinähattu ja Vilttitossu –elokuvan työryhmän jäseniä, ja ilmi tuli hankaluudet ja erimielisyydet, joita he kohtasivat käsikirjoitusvaiheessa.

Alkuperäisteosten kirjoittajat olivat mukana Heinähattu ja Vilttitossu -elokuvan käsikirjoittamisessa alusta alkaen. Kuitenkin jossain vaiheessa heidän mielestään heidän kirjojensa hahmoja eikä heidän osuuttaan käsikirjoitustyöryhmässä kunnioitettu tarpeeksi. Vastapuolen näkemys ristiriitojen kärjistymisestä oli, että elokuvan lainalaisuuksia ei voinut kunnioittaa pelkästään keskittymällä kirjassa oleviin yksityiskohtiin tai sen dialogiin. (Hyytiä 2004, 53.) Kyseessä on siis perinteinen tapaus, jossa alkuperäisteoksen tekijä kokee käsikirjoittajan tehneen liikaa muutoksia teokseen. Kaulonkirjailijoilla ja elokuvakäsikirjoittajilla on yleensä ihan eri päämäärät, jotka eivät ole aina selviä osapuolille yhteistyön alkaessa.

Writers Guild of Americalle kirjoittamassa *The Phenom* -artikkelissa Shira Gotshalkin haastatteli käsikirjoittaja J. Michael Straczynskiä ja keskittyi erityisesti tämän kirjoittamaan *Changeling – Vaihdokas* -elokuvaan. Elokuva kertoo naisesta, jonka poika katoaa kotoaan. Nainen saa jonkin ajan päästään pojan takaisin, mutta kyseessä ei ole hänen oikea poikansa. Käsikirjoitus perustuu tositarinaan ja Straczynski kertoo artikkelissa halunneensa antaa täyden tunnustuksen päähenkilölle. Hän halusi saada faktat oikein ja päätti käsitellä tekstiä kuin lehtiartikkelia. Tällä kertaa teksti julkaistiin kuitenkin elokuvamuodossa. Tuotantoyhtiön pyytäessä Straczynski perusteli käsikirjoituksensa jokaisen kohtauksen viitaten tekemäänsä taustatyöhön. Hän käytti kirjoittaessaan eri lähteitä, kuten saatua todistusaineistoa, todistajanlausuntoja, lehtiartikkeleita, ja kaikkea mitä aiheesta oli ylipäättään sanottu. Itsensä mukaan Straczynski tutki vuoden aikana 6000 sivua dokumentteja kirjoitustyötään varten. (Gotshalk 2015.)

7 PÄIVÄKIRJA-ESIMERKIN TULKINTAA

Olen ottanut erimerkiksi päiväkirjan, joka kattaa yli kolmen kuukauden ajan (26.7.-1.11.2006) henkilön elämästä. Tämän työn liitteissä (Liite 1) on kahden ensimmäisen päivän merkinnät, jotka itsessään kertovat jo paljon päähenkilöstä ja päiväkirjan sisällöstä.

7.1 Mitä kirjan ulkonäkö kertoo?

Jo päiväkirjan ulkonäkö paljastaa jotain päiväkirjan sisällöstä. Kyseessä on Snoopy-kirja hempein värein ja siinä on lukkopesä. Lisäksi sivujen yläkulmasta pilkottaa keltaisia tarrakirjanmerkkejä. Avatessaan kirjan ja sivuja nopeasti silmäillen voi yllättyä siitä, miten epäperinteiseltä sisältö näyttää. Ei niinkään tekstirakenteen puolesta; jokaisen päivän merkintä on kirjoitettu erivärisellä kynällä. Joku psykologi voisi tulkita jo tämän kaiken perusteella kyseessä olevan melko naiivin henkilön päiväkirjan.

Ensimmäinen sivu koostuu listasta ”Maat ja paikat, joissa haluaisin joskus vielä käydä.” Listaa on täydennetty sitä mukaan kun kirjoittajalle on tullut mieleen lisäkohtia listaan (päivämäärät rivien perässä=). Tällaisia listoja löytyy muutamia pitkin kirjaa ja ne on merkitty edellä mainituilla kirjanmerkeillä. Osa listoista on kirjoitettu pelkästään siksi, että kirjoittaja on hypännyt kirjoittaessaan vahingossa aukeaman ylitse. Jotkut listoista antavat mielenkiintoista lisäinfoa kyseisestä hahmosta, toiset ei niinkään. Voimme karkeasti tulkita listojen olevan unelmoivan ja tulevaisuuteen kurkotavan henkilön aikaansaannoksia. Ja miksei luovankin. Muut merkinnät noudattavat perinteistä päiväkirjamuotoa.

Käsiala on suhteellisen selkeätä luettavaa. Kirjaimet jokseenkin liimautuvat yhteen persoonallisella tavalla. Ajoittaisia kirjoitus- ja kielioppivirheitä lukuun ottamatta teksti on oikein hyvää. Joissain kohdin sananvalinnoissa ja sanojen kirjoitustyyleistä paistaa läpi puhuttu murre, joka tässä tapauksessa viittaa jonnekin Pohjanmaalle. Pääosin teksti noudattelee kuitenkin yleisesti puhuttua puhekieltä.

Päiväkirjan välistä löytyy myös jotain konkreettista ”todistusaineistoa”, kuten baarin sisäänpääsylippu ja keikkalippu.

Nämä tiedot luovat hyvää pohjaa tutkimallemme henkilölle.

7.2 Mitä tekstin sisältö kertoo?

Ensimmäinen asia, jonka päähenkilömme mainitsee (listauksen jälkeen) on syy miksi hän aloitti päiväkirjan kirjoittamisen. Tämä syy on myös aiemmin mainittu Bridget Jones –päiväkirjaromaani, josta henkilömme inspiroitui suuresti. Hän vannottautuu Bridgetin mukaisesti ”sinkkujen sinkuksi”. (Liite 1) Myöhemmin myös jonkin sortin yksinäisyys paistaa läpi tekstistä, ja miten kirja on hänelle hyvä väline avautua henkisesti.

Jo tekstin alussa käy ilmi, että päähenkilömme on lukion viimeistä, abivuottaan, aloittava naishenkilö. Ikää täten on joko 17 tai 18 vuotta. Myöhemmin paljastuu, että hän täyttää 18 syyskuussa. Kirjoittajan nuori ikä ja kokemattomuus nousevat esiin joissain kohdin tekstiä.

Merkintöjä ei ole jokaiselle päivälle, mutta lähes jokainen päivä käsitellään myöhemmin muutamalla virkkeellä, ellei ole tapahtunut jotain suurempaa. Henkilön elämässä tapahtuu koko ajan jotain pientä, ja muutamaa isoa on käsitelty enemmän, kuten Karmarockissa käyntiä, joka selvästi on vaikuttanut henkilön elämään.

Tavallisten tapahtumien kirjaamisen lisäksi tekstissä ruoditaan paljon suhdetta omaan itseensä ja läheisiin ihmisiin, erityisesti muuttuvasta suhteesta parhaimpaan ystävään, R:n. Kirjan myöhemmässä vaiheessa R alkaa seurustella, joten ystäväyden suhde muuttuu huomattavasti ja päähenkilömme kokee tulevansa jätetyksi. Henkilömme harmittelee yhdessä merkinnästä sitä, miten on välillä jopa ilkeä ystävälleen, ja tiedostaa sen, muttei osaa muuttaa käytöstään paremmaksi. Hän on kateellinen ystävänsä koulumestyksestä ja luultavasti parisuhteestakin.

Yksi kantava teema onkin lähestyvät ylioppilaskirjoitukset ja henkilö piiskaa itseään saamattomuudesta. Hän ei omien sanojensa mukaan ole ala-asteellakaan koskaan tehnyt lukuläksyjä, joten se on nytkin erityisen vaikeata. Muutenkin vaikuttaa siltä, että henkilömme välttelee epämuikavuusalueita taidokkaasti ja toimii vasta kun on aivan pakko, tai jopa jo vähän myöhäistä. Hän kokee rajoittavat tekijät ahdistaviksi ja jopa lamaantuu paineen alla. Kuitenkin hän saattaa viime hetkellä puristaa itsestään paljonkin irti ja suoriutua annetuista tehtävistä.

8 MILLÄ TAVALLA ADAPTAATIOTA VOISI LÄHESTYÄ?

Päähenkilön määrittelemiseen saa paljon vinkkejä päiväkirjasisällöstä. On kuitenkin hyvä muistaa, että kirja sisältää subjektiivisen näkökulman asioihin. Hyvä adaptoija tekisi lisätutkimusta, jos mahdollista, kyselemällä henkilön läheisiltä tai miksei henkilöltä itseltään saadakseen lisänäkökulmaa. Tekstissä hypätään suoraan moniin asioihin, joita ei pohjusteta mitenkään.

8.1 Sisällön kartoitus

Päiväkirjassa on paljon materiaalia, johon tarttua. Adaptoijan tulee valita sieltä ne tärkeimmät ja keskittyä niihin. Hänen täytyy myös kehittää juonelle alku, loppu ja käännekohta sekä valita konfliktit. Ne eivät välttämättä tule esiin helposti, vaan ne joutuu keksimään. Adaptoija saattaa korostaa ja suurennella sellaisia asioita, jotka eivät elettyinä välttämättä olleet kovin merkittäviä, mutta draamallinen elokuvakeronta vaatii sitä. Toisaalta päiväkirjassa olisi paljon ainesta myös televisio-sarjamuotoon esitettäväksi.

Adaptoija joutuu myös pohtimaan, miten tuo ilmi kirjoittajan persoonaa kirjoittajana. Hänellä on joitain erittäin hauskoja letkautuksia, jotka toimivat ainoastaan kertojan äänellä:

Vittu, jos se huomenna alkaa mulle jotain niin saa saatana väistellä nyrkkiä, jos kusipäisyydeltään ehtii.

Päiväkirjamerkinnot eivät sisällä lainkaan suoraa dialogia, joten adaptoija joutuu ne keksimään lähes tyhjästä. Tähän vaaditaan tarkkaa tulkintaa henkilöistä, jotta pystyy luomaan heille suuhun sopivat sanat.

Toki adaptoija voi tehdä kaikesta omat tulkintansa, ja jättää totuuden toissijaiseksi. Kuvittelisin kuitenkin, että jos saa käsiinsä näin arvokasta informaatiota ihmisen elämästä, sitä kunnioittaisi pelkästään luottamuksen ja arvostuksen vuoksi.

8.2 Aihe, teema ja pääväittäjä

Päiväkirja-esimerkin pohjalta tehdyn adaptaatioelokuvan aiheeksi sopii tässä tapauksessa parhaiten se, että miten vaikeaa ystävyys välillä on. Päiväkirjassa tulee esiin se, että päähenkilöllä on yksi erityisen läheinen ystävä, mutta sekään suhde ei ole moitteeton. He viettävät paljon aikaa niin koulussa kuin vapaa-ajalla, kunnes opiskelu, seurustelu ja monet erilaisuudet persoonien välillä tulee sotkemaan kuvioita. Mitään selkeää välirikkoa ei kuitenkaan ole havaittavissa, mutta ainakin osittain välit ovat viilentyneet.

Pääteemaa etsiessä adaptoija voisi keskittyä henkilön lukiokokemukseen ja suhteeseen ystäviensä kanssa. Sivuteemoja on paljon, joista valita. Suurin osa käsittelee normaalin teini-ikäisen elämänvaihetta, joihin kuuluvat muun muassa aikuistuminen, itsetunto-ongelmat, perhesuhteet. Vallitsevin kysymys lienee; Kestääkö päähenkilön ja hänen läheisimmän ystävän suhde viimeisen lukiovuoden ja sen mukanaan tuomat muutokset?

Elokuvalle oiva pääväittäjä eli premissi olisikin, että kovalla työllä tosiystävyyttä voittaa sen eteen tulevat esteet. Päiväkirja ei kuitenkaan kerro, miten tässä suhteessa lopulta kävi, luultavasti jo seuraava kirjanen sen paljastaisi. Päiväkirjoilla kun on tapana päättyä kun sivut loppuvat, tuli asioille päätös tai ei.

8.3 Synopsis

Synopsiksen avulla tiivistetään elokuvan sisältö. Tässä tapauksessa synopsiksen laatiminen, ja täten myös elokuvan juonen määrittäminen, on erityisen hankalaa lähdetekstin vuoksi. Testistä joutuu etsimällä etsimään ne tärkeimmät asiat, jotka tukevat vallitsevaa aihetta ja teemoja. Päiväkirjassa luetellaan paljon muutakin kuin mitä käsikirjoitustilanteessa koetaan tärkeäksi.

Valittu aihe, ystävyys ja muutosten vaikutus siihen, jää päiväkirjassa monin tavoin kesken. Lukijalle ei selviä, miten kaikessa lopulta käy. Käsikirjoittaja onkin vaikean

tehtävän edessä ja joutuu annetun tiedon perusteella kehittämään itse tarinalle ratkaisun.

Synopsis esimerkkinä toimivasta päiväkirjasta adaptoituun elokuvaan voisi olla seuraavan kaltainen:

Väsyneet mutta iloiset päähenkilö ja hänen ystävänsä viettävät aurinkoista kesäpäivää jännittävässä ympäristössä: Pienet ja intiimit festivaalit, kaukana kotoa. Elämä on mukavaa ja huoletonta. Kotona päähenkilö kohtaa pienen kotikuntansa tuttuja kasvoja ja lähestyvä koulun alku muistuttaa itsestään. Pääasiallisesti aurinkoinen päähenkilö viettää kesän viimeisiä päiviä haluamatta miettiä tulevaa koitosta opiskelujen ohella ja vaihtaa mielellään puheenaihetta kun tulee puhe ylioppilaskirjoituksista. Ystävä on jo valmistautunut tulevaan, päähenkilö nauttii mieluummin tästä hetkestä. Koulun ensimmäisenä päivänä muiden kaverien stressitaso on selkeästi huomattavissa ja he yrittävät sitä, jokseenkin myös onnistuen, tartuttaa päähenkilöön: alistamista ja arviointia toisten kesän edesottamuksista sekä jatkosuunnitelmista. Päähenkilö ärsyyntyy kaverijoukon yhteen jäsenen erityisesti, koska tämä arvioi hänen kykyään ottaa tulevat kirjoitukset tarpeeksi vakavasti. Päähenkilö ja hänen ystävänsä asema isommassa kaverijoukossa on vaihteleva, he kuitenkin tukevat toisiaan ja jättävät muut omaan arvoonsa. Kotibileiden jälkeen ystävä alkaa tapailia rinnakkaisluokan poikaa ja päähenkilö tulee epävarmaksi asemastaan myös ystävänsä rinnalla. Koulutehtävät kasaantuvat ja stressi kasvaa. Päähenkilö pakenee epämukavuutta elokuvien ja tv-sarjojen maailmaan. Päähenkilö täyttää pitkän odotuksen jälkeen 18 ja joutuu maanitella ystävänsä lähteä katsomaan yhteistä suosikkibändiä baariin. Koulutyöt ja poikaystävä tuntuvat tulleen ystävysten välille ja yhteinen tekeminen vähentyy koko ajan. He eivät näe enää niin usein tai juttele asioista. Päähenkilö alkaa piikitellä ystävänsä, koska on kateellinen tälle ja ystävä paheksuu päähenkilön saamattomuutta tehtävien palautusten ja kirjoituksiin lukemisen suhteen. Kouluretken matkalla he eivät istu vierekkäin; ystävä istuu poikakaverinsa kanssa ja päähenkilö luokan ärsyttävimmän tytön vieressä. Retken päämäärä on opiskelumesut, joilla on näytillä eri kouluja, yliopistoja ja ammattikorkeakouluja. Päähenkilö me kulkee amk-, ystävä yliopisto-osastolla. Päähenkilö ei saa yhteyttä puhelimitse ystävänsä ja lähtee yksin kaupungille, jossa lopulta törmää kyseiseen pariskuntaan. Pakottautuu hyväksymään heidän yhdessä olonsa, jos aikoo vielä pitää ystävänsä.

Kotosalla lähtevät kolmistaan baariin ja alun nihkeyden jälkeen viihtyvät yhdessä. Päähenkilö tyytyy kohtaloonsa kolmantena pyöränä, mutta ei aio antaa sen nousta esteeksi ystäväyydelle ja alkaa puhua ”teistä” ”sinun” sijaan.

9 YHTEENVETO

Kun käsikirjoittajalle antaa käteen päiväkirjan ja käskee kirjoittamaan siitä elokuvan, voi hänen kohtalooaan vain surkutella. Käsikirjoittaja ei todellakaan saa tehtäväkseen mitään helppoa hommaa. Voisi sanoa, että on mahdotonta olla täysin uskollinen päiväkirjan kirjoittajalle ja hänen lähimmäisilleen.

Tämän työn ohessa selvisi ehdottomasti se, että päiväkirja on todellakin hankala tekstinlaji. Se joutuu käymään kovan muokkauksen ennen päätymistä päiväkirjamaaniksi, puhumattakaan sitten elokuvakäsikirjoitukseksi. Päiväkirja on dokumentointia ja sattumanvaraista kertomusta henkilön elämästä, joka alkaa ja loppuu miten sattuu. Kun sivut loppuvat, loppuu kertomuskin.

Vaikka päiväkirjasta nousisikin helposti esiin kantava teema tai aihe, dramaattisen elokuvan käsikirjoittaminen ei ole yksinkertaista. Elämä ei noudata yhtä draaman kaarta, jonka voisi siirtää käsikirjoitukseksi. Elämässä on joka suhteessa koko ajan pieniä tai isoja ylä- ja alamäkiä.

Tämän työn esimerkiksi valittu päiväkirja oli oiva kertomus viimeisen lukiovuoden sattumuksista ja koettelemuksista. Kirjoittaja kertoo asioista hauskallakin tavalla, mutta silti tietyllä vakavuudella. Tekstiä on mielenkiintoista lukea, mutta siitä on vaikea nostaa esiin yhtä selkeää juonta. Vaikka elokuvalla löytäisikin helposti suunnan, jota kohti sitä alkaa rakentaa, voi sisältö olla hankala rajata. Käsikirjoittaja joutuukin tekemään paljon omia päätelmiä ja päätöksiä päiväkirjatekstin suhteen.

Edellä mainitusta päiväkirjasta laadittu synopsis ei luultavasti sellaisenaan vakuuta elokuvan merkityksellisyydestä tai kiinnostavuudesta. Se koostuu käytännössä aino-

astaan päiväkirjan tapahtumista, sillä lähdetekstille tahdottiin olla uskollisia, eikä haluttu lisätä mitään tuulesta temmattua.

Käsikirjoittajan tärkeimpiä kysymyksiä itselleen onkin se, millaisen elokuvan hän haluaa tehdä: onko se elokuva, joka kertoo päähenkilön elämästä tarinan, vai elokuva, joka kertoo tarinan, jossa on mukana päiväkirjan kirjoittajan kaltainen henkilö?

Luultavasti jokaisen päiväkirjan kanssa saa käydä läpi samat pohdinnat ja hankaludet. Toivottavasti kuitenkin yhä useampi käsikirjoittaja tarttuisi päiväkirjoihin ja kertoisi katsojille ihan tavallistenkin ihmisten ihmeellisestä elämästä.

LÄHTEET

- Aaltonen, J. 2002. Käsikirjoittajan työkalut. Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Annefrank.org. 2015a. Anne Frank's diary is published. The Anne Frank House. [viitattu 21.4.2015] Saatavissa: <http://www.annefrank.org/en/Anne-Frank/The-diary-of-Anne-Frank/Anne-Franks-diary-is-published/>
- Annefrank.org. 2015b. A play and on film. The Anne Frank House. [viitattu 21.4.2015] Saatavissa: <http://www.annefrank.org/en/Anne-Frank/The-diary-of-Anne-Frank/A-play-and-on-film/>
- Bacon, H. 2005. Seitsemäs taide – Elokuva ja muut taiteet. Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Blacker, I. 1996. The elements of screenwriting. New York, NY. Macmillan General Reference.
- Godsell, A. 2008. Legends of British History: Samuel Pepys. [verkkoartikkeli] PepysDiary.com. [viitattu 21.4.2015] Saatavissa: <http://www.pepysdiary.com/indepth/2008/12/12/legends-of-british/>
- Gotshalk, S. 2015. The Phenom. [verkkoartikkeli] The Writers Guild of America, West. [viitattu 3.5.2015] Saatavissa: <http://www.wga.org/content/default.aspx?id=3360>
- Hyytiä, R. 2004. Ennen kuin kamera käy – Ideasta kuvauksiin, tekijät kertovat. Helsinki. Taideteollinen korkeakoulu.
- Jokinen, E. 2004. Päiväkirjat tiedon lajina. Teoksessa Marianne Liljeström (toim.) Feministinen tietäminen. Keskustelua metodologiasta. Tampere. Vastapaino, 118-140.
- Juoppohullunpäiväkirja.fi. 2015. Info. Juoppuhullun päiväkirja –elokuvan verkkosivut. [viitattu 3.5.2015] Saatavissa: <http://www.juoppohullunpaivakirja.fi/>
- Krolak, M. 2015. American Sniper Gets 6 Oscar Nominations Including Best Picture. [verkkouutinen] Oscar.go.com [viitattu 3.5.2015] Saatavissa: <http://oscar.go.com/blogs/nominations/150115-american-sniper-bradley-cooper-sienna-miller-best-picture-actor-in-a-leading-role>
- Laine, K. 2007. Seitsemän veljestä, kahdeksan käsikirjoitusta. Teoksessa Bacon, H; Lehtisalo, A; Nyysönen, P (toim.) Suomalaisuus valkokankaalla – Kotimainen elokuva toisin katsoen. Helsinki. Like, 53-86.
- McGrane, S. 2013. Diary of the Hitler Diary Hoax. [verkkoartikkeli] The New Yorker. [viitattu 3.5.2015] Saatavissa: <http://www.newyorker.com/books/page-turner/diary-of-the-hitler-diary-hoax>

Norkola, T. 1996. Kirjoituksia sydänten kammioista – Henkilökohtaisen päiväkirjan poetiikkaa. Teoksessa Norkola, T; Rikkinen, E (toim.) Sivupolkuja. Tutkimusretkiä kirjallisuuden rajaseudulle. Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 37-50.

Pepysdiary.com. 2015. Summary of 1660-1669 diary entries. [viitattu 12.5.2015]
Saataavissa: <http://www.pepysdiary.com/diary/summary/1660/>

Pietiläinen, K. 2009. Päiväkirja terapian välineenä. [verkkoartikkeli] Terveyskirjasto/
Kustannus Oy Duodecim. [viitattu 21.4.2015] Saataavissa:
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=onn00156&p_teos=onn&p_selaus=

Pressler, M. (toim.) 2008. Alkusanat. Teoksessa Anne Frank – päiväkirja. Helsinki. Tammi, 5-8.

Rauma, S. 2008. Orkidean etsintää – Elokuva-adaptaatio ja kirjoittaminen. Teoksessa Joensuu, J; Ekström, N; Lahdelma, T; Niemi-Pynttäre, R. (toim.) Luova laji. Jyväskylä. Atena Kustannus, 106-129.

Rydall, D. 2005. I could've written a better movie than that!: How to make six figures as a script consultant even if you're not a screenwriter. Studio City, CA. Michael Wiese Productions.

Seeger, L. 1992. The art of adaption: Turning fact and fiction into film. New York, NY. Henry Holt and Company.

Sundstedt, K. 2009. Kirjoita elokuvaksi. Helsinki. Kansanvalistusseura.

Tauriainen, T. 2015a. Tea? [blogi] Mad Tea Party –sarjakuvablogi. [viitattu 21.4.2015] Saataavissa: <http://madteaparty.sarjakuvablogit.com/421-2/>

Tauriainen, T. 2015b. Lemmikkimessut, A pet fair. Mad Tea Party –sarjakuvablogi. [viitattu 12.5.2015] Saataavissa:
<http://madteaparty.sarjakuvablogit.com/files/2015/04/215.png>

Theguardian.com. 2008. Helen Fielding. [verkkoartikkeli] The Guardian. [viitattu 3.5.2015] Saataavissa: <http://www.theguardian.com/books/2008/jun/12/helen.fielding>

Thor, A. 2008. Annika Thor om böcker och film. [verkkoartikkeli] Svenska Filmititutet. [viitattu 1.05.2015] Saataavissa:
www.sfi.se/sv/filmiskolan/Nyhetslista/Bocker-och-film/

Vatka, M. 2005. Suomalaisten salatut elämät. Päiväkirjojen ominaispiirteiden tarkastelua. Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Waterstones.com. 2015. Synopsis. [viitattu 3.5.2015] Saataavissa:
<https://www.waterstones.com/book/bridget-jones-s-diary/helen-fielding/9780330332774>

Tämä on [päähenkilön] päiväkirja! (Ajalta 26.7.-06 – 1.11.-06)

Keskiviikko 26.7.-06->

Maat ja paikat, joissa haluaisin joskus vielä käydä:

- ehdottomasti ROOMA; teki lähtemättömän vaikutuksen.
- Englanti; vaikka Stanstedillä vietettiinkin yhteensä melkein vuorokausi niin pitäishän sitä ulkonakin käydä.
- Kreikka; jostain ihmeestä tullut semmonen ihmeellinen tarve päästä kävelemään paljain varpain hulmuava hame päällä oliivipuiden läheisyydessä.
- Sodankylän SEITA-baari; Maj Karman Sodankylä-biisi herätti tällaisen halun
- Amerikas sillä kadulla, jossa on niitä tähtien tähtiä, WALK OF FAMELLA (31.7)
- voishan sitä muuallakin Briteis käydä (ku Englannis) ja Irlannis (7.8)
- katsomassa Livenä monia standup keikkoja, mm. Anree W, Stan Staanila, Ismo Leikola (Karmarock vakuutti!) ja mitä näitä nyt on (8.8)
- Jonkun festarin backstagella ja olla tietysti täysin cool ja keskustella starojen kans. (10.8)
- Jonkun TV-ohjelman kuvauksis/yleisös (26.8)
- opettajan huoneessa säännöllisesti (opettajana?) (13.9)
- Paikassa, jossa on aina hyvä olla (1.11)

(sama pvä)

Pitäisköhä Bridget Jonesin innoittamana alkaa pitää päiväkirjaa? En mä siihen muistaisi/ ehtisi/ jaksaisi kumminkaan kirjoittaa.. Se on tullut huomattua monessakin asiassa. Ja mitä sitä nyt tylsää elämää kirjaamaan ylös. Tokihan tähän voi aina silloin tällöin mainita, että missä mennään.

Mainitsen tässä nyt vaikka, että huomenna on tarkoitus leipoa vähän piirakoita (karjalan) perjantaisille Köpingin markkinoille. Äitin kans meen sinne notkumaan. Lauantaina on edessä varmaan koko kesän odotetuin retki; Karmarockiin, Harjavaltaan. Toivottavasti kaikki menee silloin ihan mukavasti. Tosi mukavaa kun just silloin pitäis joidenkin sääennusteiden mukaan sataa. Nice!

Vähänkö ihmetyttää, kun sieltä työpaikasta, josta ei mainita enää koskaan, ei oo vielä tullu palkkaa. Sitä hurjaa n. 20€. Ja se [S], jota en enää koskaan mainitse, ei oo lähettäny mun verokorttiakaa. Onkohan näillä jotain tekemistä keskenään? Argh, alkaa vaan vituttaa kun mainitsee edes koko työpaikasta.

Tekis mieli lähteä johonkin ulkomaille! Vaikka Roomaan. Vois samalla mennä etsimään sitä mun kameraa (toinen asia, joka pistää vituttamaan).

Kiva kun kävin viime viikolla autokoululla nii se oli kiinni. En ollu viime viikolla (siis sillo ku sitä olis vielä ollu) ollenkaa nii en tienny tästä lomasta. Muistin kyllä sitte, että siinä listassa oli yks viikko viivattu. Toivottavasti huomenna sitte on. Olis kyllä kiva jo alottaa ajaminen, että ei kaikki jäis johonki kouluuikaan, ku noi kirjoitukseksi on sitte. Niihinkin pitäis lukea. Hohhoi.. Vois tehdä jotain.. See ya!

Maanantai 31.7.-06

Argh, stressaa koulujen alku ku saan huomata, että oon taas se ainoa laiska ihminen, jolla on kirjoituksiin lukeminen jääny viime tippaan.

Musta tuntuu, että musta tulee isona samanlainen sinkkujen sinkku, kuin Bridget Jonesista (jo toinen kerta kun mainitsen, ”aivan selvä mainintatauti!!”). Multa vain puuttuu markdarcy ja on muuta kilo enemmän. Toisaalta Bridget Jonesina vois olla hyväki olla, koska sillä on tosi mahtava persoona! Mä haluisin muuttaa pois kotoa tai mennä johonkin etsimään ja toivottavasti myös löytämään mun persoonan.

Tänään oli hirvuinen hinku päästä [kaupunkiin] ostamaan höpöhöpö kirjoja sinkuista ja jokku maailman ihanimmat kengät. Isompana (siis iältä MIELUITEN) mulla on

varmaan tai siis olen kenkäholisti, koska jos mulla olis nyt jostain kumman syystä rahaa, mä menisin ja ostaisin vaikka minkälaisia kenkiä. Roomassakin harmitti tosi kovaa kun ne niitten kenkurat oli jostain kumman systä vitriineissä niin ettei niitä voinu kokeilla ollenkaan. Niillä ei ollu melkein missään kaupassa pukukoppejakaan. Mistä ihmeestä ne italialaisekkaa tietää, mikä vaate sopii niille ja mikä ei? Ei ymmärrä, mutta Roomaan on vielä pakko päästä!

Täytyy muistaa keskiviikkona Lista, koska Herra Ylppö juontaa sen ja seon ilmeisesti kuvattu Karmarockissa. Sielähän me oltiin [R:n] kanssa lauantaina. Herättiin aamulla viideltä (olin saanu unen päästä kiinni joskus yhdeltä) ja... Itseasiassa linja-autoasemalla piti olla viideltä. Oli jännä ku sielä [kaupungis] pyöri porukkaa jotka olivat perjantai-iltana lähteneet vähä juhlimaan. Joskus kasin mais oltiin Porissa ja päätettiin ettiä juna-asema, ettei sitte viime tipas ruveta sielä harhailemaan. Jätettiin reput sinne säilöön ja ostettiin liputkin sieltä automaatista.

Siinä oli lähellä cittari niin mentiin sinne ostoksille. Ostettiin illaksi vähä lisää juomista ja lantrinkia [R:n] Mangolle. Päätettiin alottaa semmonen tapa, että ostetaan puokkiin joku ihan outo pullo taikka muu puteli. Tällä kertaa se oli Black Rat, jotain englantilaista omena siideriä lasipullossa. Nautiskelimme sen ennen kuin lähdettiin matkaan joskus kolmen pintaan naapuri huoltsikan Carrollsille, jossa oli raakoja ranskalaisia. Hampurilaisilta lähdettiin suoraan kohti mököä. Siinä matkan varrella tais kulua hampurilaisetkin, ku meidän hotellin ja keskustan välillä oli semmoset mukavat 3 kilometriä.

Rannekkeitten vaihdosta tuli selväksi heti mikä oli festarin sanoma ”väärennä ranneke ja vedä perseet” kuten [R] sen sopivasti muotoili. Rannekkeet oli siis ihan tavallisen valkoiset ja paperia, tyyliin tee-se-itse, ja sisälle sai viedä kaikki muovipullot sekä tölkit. Oli sielä jos jonkin näköistä evästä porukalla. Menokin oli vähä sen mukaista; muutamat eivät meinanneet millään pystyssä pysyä ja jokku jätkätki siellä esittelivät kyrpiään toisilleen. Näin Harjavallassa.

Kun me tultiin sinne niin Wiidakko sielä esiintyi vielä. Mutta vasta Ismo Leikolan pieni stand-up veto piristi väsyneitten mieltä. Illan esiintymisistä voin sanoa että Maj Karma, Don Johnson Big Band ja Samuli Putro = hyvä, parempi, PARAS: on se Samppa vaan niin upea! Oli tosi sinut yleisönsä kanssa ”Voi vittu, jos olisin tienny,

että nämä on näin suuret festarit, en tiedä olisinko uskaltanu tulla esiintymään” ja tarjotessaan kuoharia (ei kai se ny oikeesti shampanjaa voinu olla!?) ”Älkää ny vittu juoko kaikkia!” Jätkä aiva ”hätää kärsimäs”. Oli se Putron esitys jotain aivan ihmeellistä, näin kun jälkeen päin aattelee.

Voiko tuntea puutetta jostakin, jota ei oo koskaan ollut?

Huomenna on pakko tehdä jotain! Mennä [kaupunkiin]? Mennä kumminkin johonkin!!

Nyt voisin kyllä alkaa laihduttamankin, tosin mulla on vielä turkinpippureita ja marsseja vähä jäljellä mitä äiti ja iskä toi laivalta.

Ääh, pakko vissiin mennä nukkumaan kun ei teeveestä tuu enää mitään katottavaa (klo 0:35). Säälittävää, mutta näin tylsää mun elämä on.. Mä haluan kyllä muuttaa Lontooseen, sopivan aktiivinen paikka mulle.

Kello on nyt 1 ja ajattelin vielä kumminkin kirjoittaa vielä jotain vaikka sen, että joku tyyppi halas mua! Maj Karma tais soittaa viimestä piisiään, Attentaatti nimeltään ja on ilmeisesti uudella levyllä. Siinä sitte laulettiin että: ”Attentaatti! Haista paska! Attentaatti! Haista paska!” ja joku jätkä käänty siihe meihin päin ja huudettiin hetki sitä päin toisiamme ja sitte se halas ja sanoi jotai, mutta en kuullu mitä. Harmi.. tai ehkä mä en oli edes halunnu kuulla. Se jotenki oudolla tavalla kumminkin piristi mun elämää, että joku ihan tuntematon uskalsi tulla lähelle ja vielä ihan halatakki! Tosin se äijä oli kännissä (poikahan se oli, ”Äijä” kuulostaa siltä ku se olis ollu joku lähemmäs 40)

Tää nyt tulee outoon kohtaan, mutta mä haluan oman Mark Darcyni! Pitäis päästä vissiin kattoon se Pirates 2:nen, että vaihtuis ajatukset Johnny Deppin ihanuuteen... Löysimme [R:n] kanssa muuten ”Ei tarte auttaa” lausahduksen. Outoa, että me sorrutaan johonkin noin vanhaan.

Pitää vissiin ruveta nukkumaan jos huomenna sais jotain aikaseksikin. Vittu, mä haluan ne kengät!

Unelma duuni olis olla ulkomailla niin ku Suosikissa se Anna-bel(la?). Tosin se on malli, joka kirjottaa kolumniaan ko. lehteen, musta ei olis miksikään malliksi. Mutta olishan se siistiä asua Lontoossa ja käydä jossain töissä ja sitte olla vähä niinku kirjeenvaihtaja Suomee. Se huono puoli vain, että oon ihan toivoton kirjeenvaihdossa. Unohtelen kirjottaa tai sitte en vaan jaksa tai ehdi. Että sori vaan en nyt ehdi kirjetella mistään kolmannesta maailman sodasta ku tvstä tulee se ja se.